

# Đỗ Mười và Chiến Dịch Cải Tạo Công Thương tại Miền Nam

Trương Huy San



Năm 1978, Đỗ Mười là *Phó Thủ tướng* kiêm nhiệm Trưởng ban Cải tạo Công thương nghiệp Xã hội chủ nghĩa, phụ trách vấn đề cải tạo Công thương nghiệp XHCN tại miền Nam. Ông là tổng tư lệnh chiến dịch X-3, quyết tiêu diệt thành phần tư bản tư doanh (nay gọi là doanh nghiệp lớn và nhỏ, hộ kinh doanh cá thể) tận gốc rễ chủ nghĩa tư bản, tay sai đế quốc Mỹ, diệt triệt để, diệt không nương tay...

1. Ông chỉ đạo: *"Bọn gian thương đầu cơ, phá hoại, bọn ngồi mát ăn bát vàng, rút rỉa máu xương đồng bào ta, ngăn cản con đường tiến lên xã hội chủ nghĩa của đảng ta. Cho nên chúng ta phải róc thịt chúng ra. Bắt chúng lao động sản xuất, tự làm lấy mà ăn. Phải biết cày ruộng, cấy lúa, trồng ngô. Đất hoang còn nhiều, bắt chúng đổ mồ hôi sôi nước mắt kiếm miếng ăn... Anh nào, chị nào nhụt ít chí thì lui ra một bên. Kẻ nào tỏ ra nhân nhượng với bọn tư sản là phản bội giai cấp, không phải Bôn-sê-vích, có tội với đảng với dân, sẽ bị trừng trị!"*

2. Học tập tinh thần bônsevizh Đỗ Mười, nữ đoàn viên Lý Mỹ đã vận động thuyết phục cha mẹ kê khai tài sản, cha mẹ chần chừ, cô trực tiếp đứng ra kê khai. Cô theo dõi bố mẹ cất giấu vàng bạc, của cải, báo cho tổ kê khai moi móc ra bằng hết. Lý Mỹ phát biểu trên báo: *"Tinh thần Pavel Corsaghin sáng chói trong trái tim tôi! Tôi không cần vàng bạc, của cải, cha mẹ tôi bóc lột của nhân dân. Từ hôm nay tôi từ bỏ giai cấp bóc lột, bước sang cuộc sống mới, hòa vào dòng người lao động vinh quang xây dựng xã hội chủ nghĩa"* (Báo Tiền Phong số 40,1978).

Khi cha mẹ vật vã than khóc, và dọa ra nước ngoài, Lý Mỹ tuyên bố nếu cha mẹ xuất cảnh, cô sẽ ở lại một mình, chấp nhận cuộc sống cô đơn để cống hiến cho lý tưởng cộng sản! Nhật ký Lý Mỹ khép lại vào 3h sáng ngày 25/3/1978 như sau: *"Má đã yên tâm rồi. Còn mình lại càng yên tâm hơn khi gia đình mình đã chấm dứt quá khứ từ ngày hôm qua để chuẩn bị bước vào tương lai. Mình không còn mặc cảm với bạn bè, nhân dân lao động vì gia đình mình không còn sống bằng nghề bất chính. Mình đã đấu tranh, đã thực hiện được lý tưởng, mơ ước của mình. Hãy cất cao tiếng hát, hãy tiến lên. Không có gì ngăn cản được bước tiến của mình. Mình trở lại phấn khởi rồi, vui quá..."*

3. Đỗ Mười thay Nguyễn Văn Linh làm Trưởng ban cải tạo ngày 16-2-1978. Trong chiến dịch X-3, Đỗ Mười không sử dụng người của Nguyễn Văn Linh, mà đưa hầu hết cán bộ từ miền Bắc vào nắm giữ những vị trí quan trọng. Đồng thời Đỗ Mười bố trí cán bộ các ngành thương nghiệp, giao thông vận tải, công nghiệp nhẹ, kho hàng vào tiếp quản. Đỗ Mười đóng đại bản doanh ở Thủ Đức, **trực tiếp chỉ đạo, không tham khảo bất cứ ý kiến ai trong cơ quan lãnh đạo thành phố Hồ Chí Minh.**

Kết quả X-3, với "công lao to lớn" của Đỗ Mười, thu được khoảng hơn 4.000 kg vàng, gần 1.200.000 đô la, và một khối lượng hàng hóa không thống kê hết. Từ chiếc xe hơi, TiVi, tủ lạnh, đến bịch bột giặt, quả trứng gà đều kê khai và tịch thu chất trong các kho, **để rồi không cánh mà bay, hoặc biến thành phế thải.**

X-3, cú đòn trời giáng cuối cùng, **biến "Hòn ngọc Viễn Đông" thành "Thành phố chết"**, đẩy thêm dòng người bỏ đất nước ra đi bất chấp hiểm nguy, bao nhiêu số phận đã rã rời trên biển sâu. Năm 2005, nguyên Thủ tướng Võ Văn Kiệt nhìn nhận: *"Trong các chiến dịch cải cách ruộng đất và cải tạo công thương nghiệp, nhiều nhân sĩ yêu nước, nhiều nhà kinh doanh có công với cách mạng đã không được coi như bạn nữa, gây những tổn thất lớn về chính trị và kinh tế".*

Có lần nhà báo Trần Bạch Đằng được hỏi: *"Hình như trong 63 năm tham gia cách mạng và làm lãnh đạo, Đỗ Mười không để lại một tác phẩm nào?".* Ông Trần Bạch Đằng chớp mắt nhếch cái miệng méo xẹo: *"Cha ấy để lại cho đời tác phẩm cải tạo công thương nghiệp, biến Sài Gòn và miền Nam thành những vùng đất chết!"*

4. Ông Đoàn Duy Thành, nguyên Phó Thủ tướng chính phủ kể:

Một lần anh Mười xuống Hải Phòng, tôi và anh Nguyễn Dần dẫn anh ấy đi thăm nhà máy đóng tàu. Đi ngang Quán Toan thấy cái nhà hai tầng, anh Mười hỏi: “Nhà ai đây?” tôi trả lời: “Dạ nhà anh Bút lái xe”, anh Mười nói: “Nếu tôi mà là bí thư, chủ tịch thành phố tôi sẽ tịch thu ngay cái nhà này làm nhà mẫu giáo!”.

## 5. Về số phận của nữ Đoàn viên điển hình Lý Mỹ:

Cũng năm 1978, Lý Tích Chương, cha của Lý Mỹ bị bắt vì tội trốn đi nước ngoài, lúc đó, Lý Mỹ đang được đi Cu Ba dự Liên hoan thanh niên Thế giới. Khi về đến Sài Gòn, cô được vào trại giam thăm ba và ông được thả do sức khỏe suy sụp. Gia đình ông quyết định "ra đi". Ông Lý Tích Chương gửi lại một người Hoa 10 lượng vàng, dặn cứ để Lý Mỹ ném cục khổ, khi không chịu nổi nữa hãy đưa cô số tiền ấy để cô vượt biên.

Sau 1975, đêm nào Lý Mỹ cũng phải sống trong nước mắt, cảnh đời quay quắt, bị đòi nợ. Ngôi nhà cha mẹ để lại bị chiếm mất, thay vì phải đấu tranh để trả lại tài sản cho cô, Lý Mỹ lại được động viên, “*lý tưởng Đoàn không cần tài sản*”. Năm 1985, không thấy Lý Mỹ vượt biên, người bạn của gia đình mới trao lại 10 cây vàng cho cô làm ăn. Đến lúc ấy, Lý Mỹ mới biết, chuyến vượt biên của gia đình thành công. Nhưng trong thời gian ở trại tị nạn Malaysia, ông Lý Tích Chương lâm bệnh. Vào đúng hôm gia đình được chấp nhận đi định cư ở Úc, ông Chương mất.

Tuy Lý Mỹ đã không bỏ Việt Nam ra đi như gia đình cô tiên liệu, nhưng cô cũng không trở thành một Pavel Korchagin như ước mơ. Như một thanh thép đã được tôi, Lý Mỹ tự chọn lấy con đường cho mình. Cô nữ sinh điển hình trong chiến dịch cải tạo tư sản năm 1978, 30 năm sau, **lại trở thành một nhà tư sản**: Lý Mỹ hiện cùng chồng, họa sỹ Nguyễn Văn Vinh, sở hữu bốn công ty kinh doanh trong lĩnh vực truyền thông và xuất nhập khẩu. Cô đã làm những hành động "của tư sản mại bản" mà chiến dịch X-1, X-2, X-3 diệt trừ sạch bách trước đây!

*Trích cuốn Bên Thắng Cuộc*